

RAMYGALA – MANO GIMTINĖ

ANTANO MIKĖNO, MELBURNO OLIMPINIŲ ŽAIDYNIŲ
SIDABRO MEDALIO LAIMĖTOJO,
100-OSIOMS GIMIMO METINĖMS
PAMINĖTI SPORTINIO ĖJIMO VARŽYBOS

2024 m. gegužės 17 d. 12.00 val.
Ramygalos gimnazijos stadionas
(S. Dariaus ir S. Girėno g. 32)

Renginio globėjas Panevėžio rajono meras Antanas Pocius

Sveiki, varžybų dalyviai ir šventės svečiai!

Man garbė būti globėju renginio, skirto ramygaliečio, Lietuvos sportinio ėjimo atstovo, laimėjusio olimpinį medalį, Antano Mikėno 100-mečiui paminėti.

Garbė mums visiems, kad kraštiečio vardas ir pavardė išskalti Melburno (Australija) olimpinio stadiono mūrinėje sienoje. Jo atminimas įamžintas ir Lietuvos sporto istorijoje bei mūsų širdyse.

Varžybų dalyviams linkiu sėkmingų startų, asmeninių rekordų, svečiams – malonių šventinių varžybų akimirų!

Panevėžio rajono savivaldybės meras **Antanas Pocius**

Ramygala – miestas, įsikūręs Upytės kairiajame krante, 24 km į pietus nuo Panevėžio. Ramygalos vardas istoriniuose šaltiniuose buvo minimas nuo XIII a. (kaip Remigale). Prieš 1492 m. pastatyta pirmoji Ramygalos bažnyčia. Pats miestelis paminėtas 1503 m., o 1540 m. ir Ramygalos dvaras. Miestelis ir apylinkės nuo seno garsėjo ožkomis, čia vykdavo ožkų turgūs.

Ramygalos senamiestis – urbanistikos paminklas, kuriam būdingas savitas gatvių tinklas, jų užstatymo elementai, radialinis aikštės planas. Mieste veikia paštas (nuo 1895 m.), vaistinė (nuo 1888 m.), tarpukariu statytas motorinis malūnas. Centrinėje aikštėje – paminklas stalinizmo genocido aukoms atminti. Stovi neogotikinė Ramygalos Šv. Jono Krikštytojo bažnyčia, šalia jos – juodo granito paminklas savanoriams, žuvusiems 1919 m. kovose su bolševikais.

Pokario metais apylinkėse veikė Vyčio apygardos Krištoponio partizanų rinktinės Lietuvos partizanai. Kapinėse yra Lietuvos partizanų kapai, II pasaulinio karo karių kapai.

Ramygaloje mokyklos būta jau XVII a. Nuo 1781 m. veikė paprinė mokykla. 1918 m. mokyklai suteiktas progimnazijos statusas. Nuo 1949 m. ji veikė kaip vidurinė mokykla. 2005 m. kovo 16 d. mokykla gavo Ramygalos gimnazijos vardą. Gimnazijoje veikia krašto istorijos muziejus.

1956 m. gruodžio 28 d. suteiktos miesto teisės.

2010 m. Ramygala paskelbta Lietuvos kultūros sostine. Čia vyksta ožkų grožio konkursai.

Kas nutylėta

Daugelį metų buvo bandoma išstumti iš atminties Melburno olimpiados realią ėjimo rungties eigą. Buvo rašoma vienaip, bet žmonės kalbėjo kitaip. Dar buvo ne laikas. Bet daugiau negalima laukti...

Duodamas startas. Visi eina kompaktine grupe, vėliau išryškėja lyderiai, o artėjant finišui priekyje jau eina A. Mikėnas, po jo rusas L. Spirinas. Artėjant pergalingui finišui, iš sovietų delegacijos vadovų gauna „pasiūlymą“ – reikia praleisti į priekį L. Spiriną. Antanas puikiai viską suprato. Nepaklausys, gali atsidurti Sibire pas brolių Albiną. Ir taip Antanas finišuoja antruoju. Atrodo olimpinis sidabras, bet veide jokio džiaugsmo. Ir tai nuotraukose parodo kūno kalba.

Atsiminimai apie trenerį Antaną Mikėną

(ištrauka iš būsimos knygos „Sportinio gyvenimo užkulisiai“)

1964 m. A. Mikėnas atvyko į Alytų ir pakvietė mane į Vilniuje kuriamą perspektyvių ėjimų centrą. Tuo metu mano treneris R. Pilauskas, jau pradėjęs daryti partinę karjerą, neturėjo pakankamai skirti dėmesio treniruotėms. Pagalvojęs sutikau, kadangi turėjau tarp jauniausių ėjimų geriausią rezultatą Europoje ir norą tobulėti didelėje grupėje.

Po kelių dienų, atvykęs į Vilnių, tik tada supratau, kad niekas daugiau neatvyks, kad dabar man reikia surasti darbą ir kur gyventi. Pradėjome paieškas nuo Mėsos kombinato, kadangi ten bus galima pasimaitinti, vėliau Gelžbetoninių konstrukcijų gamykloje, nes ten galima fiziškai sustiprėti. Nesigavo. Tada nuvykome į Lietuvos Kūno kultūros ir sporto respublikinį komitetą pas lengvosios atletikos vyr. trenerį A. Karpavičių. Pajungęs savo ryšius tą pačią dieną tapau gaisrininku su 46 rub. atlyginimu ir gavau lovą bendrabučio penkių vietų kambaryje.

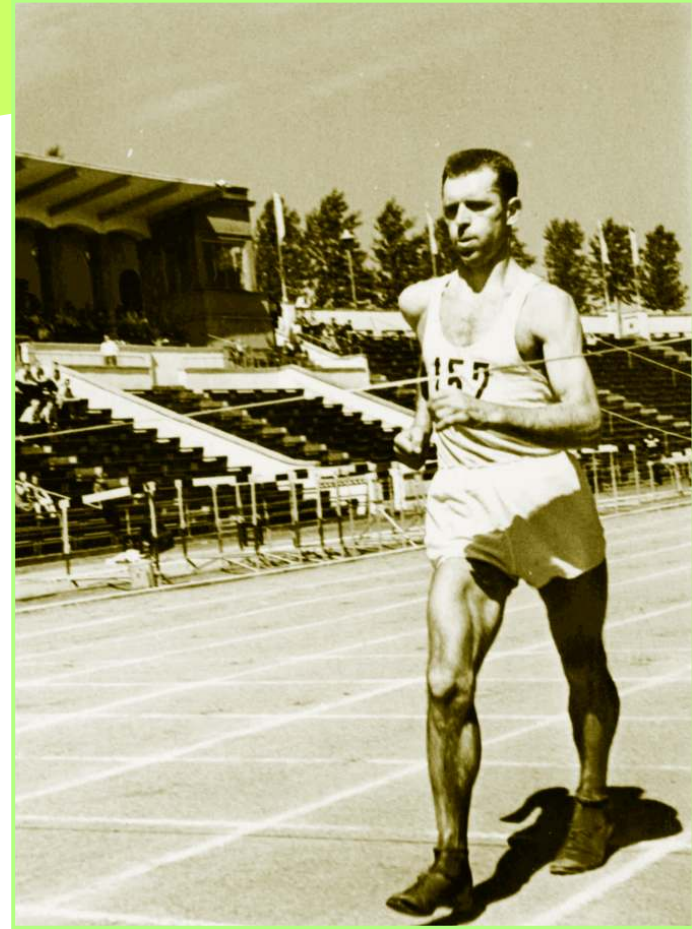
Ir prasidėjo mano treniruotės, parą budi gaisrinėje, po to trys dienos laisvos. Rinkdavomės mes universiteto sporto salėje Čiurlionio g., o iš ten į gilų sniegą Vingio parke. Treneris dar treniravo kelis bėgikus studenčiokus. Sugrįžus į salę, likdavau dar porą valandų bendro fizinio pasirengimo ir ėjimo technikos tobulinimo darbui. Tai dar ne viskas. Dar gerą valandą troleibuso stotelėje „teorinis rengimas“ ir tada skubėdavau į „bendriką“ kepti bulvių ir trenerio nurodymu virti cukrų. Labai geras dirbtinis medus. Pabandykite...

Kaip dabar supratau, treneris buvo idealistas, sportinio ėjimo didelis fanatikas, turėjo nepaprastai daug fantazijos ieškodamas naujų treniruočių formų. Ne tik ėjikai supras, kad eiti įtūpiais 16 km iki Grigiškių ir atgal neįveikiama užduotis. Atgal tai jau autobusu. Spręskite, patikdavo ar ne, ėjimas pora valandų su kerziniiais slidininko batais pjuvenų taku ar vėliau stovykloje po treniruotės negerti vandens (paslapčia gelbėdavau gazuoto vandens automatai už 1 kapeiką).

Eksperimentai, ieškojimai padėjo treneriui suformuoti savąją treniruočių metodiką, parengti Lietuvos nacionalinei rinktinei V. Papą, V. Babenską, J. Vasiliauską, A. Baltaduonį, J. Tumasonį, viso 7 sporto meistrus.

Kastytis Pavilionis

Pirmasis Antano Mikėno mokinys

Varžybų programa

12.00 – Varžybų atidarymas

12.30 – 1000 m mergaitės (2013 g. m. ir jaunesnės)

12.40 – 1000 m berniukai (2013 g. m. ir jaunesni)

12.50 – 2000 m mergaitės ir berniukai (2011–2012 g. m.)

13.05 – 3000 m jaunutės ir jaunučiai (2009–2010 g. m.)

13.30 – Nugalėtojų ir prizininkų apdovanojimas

Organizatoriai: Ramygalos gimnazija ir Lietuvos sportinio ėjimo asociacija

Antano Mikėno biografijos faktai

Antanas Mikėnas gimė 1924 m. vasario 24 d. Butkiškių k. ūkininkų Antaninos ir Kazio šeimoje.

1931 m. pradėjo lankyti Ramygalos gimnaziją, iki kurios pėsčiomis tekdavo nueiti 5 km ir tiek sugrįžti, kur jo laukė ūkio darbai.

1944 m. prasidėjus antrajai sovietų okupacijai slapstėsi nuo mobilizacijos iki rudens, kai įstojo į Panevėžio mokytojų seminariją. Baigęs mokytojų Ramygaloje, Kėdainiuose.

1948 m. įstojo į Kauno kūno kultūros institutą. Treniravosi ieties metime, dviračių sporte.

1951 m. būdamas 27 metų, savarankiškai pasitreniravęs dvi savaites, pirmą kartą dalyvavo sportinio ėjimo varžybose ir iš karto pagerino Lietuvos rekordą 5000 m distancijoje.

1954 m. įvykdė sporto meistro normatyvą.

1956 m. I-ojoje SSSR Tautų spartakiadoje 20 km laimėjo bronzos medalį.

Melburno olimpinėse žaidynėse iškovojo sidabro medalį 20 km distancijoje. Suteiktas SSSR nusipelnusio sporto meistro vardas.

1957 m. III-iosiose pasaulio jaunimo žaidynėse Maskvoje 20 km tapo čempionu.

1958 m. SSSR čempionatas Taline – bronzos medalis 20 km nuotolyje.

1959 m. Tarptautinis brolių Znamenskių memorialas Maskvoje, sidabro medalis.

1960 m. rudenį baigė aktyvų sportą ir daugiau kaip 30 metų dirbo dėstytoju Vilniaus universitete. Teisėjavo varžybose.

Tris kartus gerino SSSR ir 34 Lietuvos rekordus. 11 kartų tapo Lietuvos čempionu.

Dukros Eglės Mikėnaitės „Prisiminimai apie Tėtį“

Prisimenu, kaip jis pasakojo apie savo vaikystę, jaunystę, kelią iki Melburno olimpinių žaidynių.

Tėtis gimė ir augo netoli Ramygalos esančiame Butkiškių kaime, didelėje ūkininkų šeimoje, buvo vyriausias iš 6 sūnų, todėl ir darbai tekdavo sunkiausi. Sulaukęs 10 metų, be mažesniųjų priežiūros, jau padėjo ūkio darbuose, todėl nuo mažens buvo fiziškai užsigrūdinęs. Pėsčiomis 10 kilometrų eidavo į Ramygalos gimnaziją, o po pamokų sutemus, kai nedrąsu vienam eiti keliu, bėgdavo ristele paskui tuo keliu važiuojantį vežimą – taip natūraliai treniravosi. Besimokant Ramygalos progimnazijoje gimė pirmoji jo meilė sporte – krepšinis, kurį visi mokiniai labai mėgo žaisti po pamokų. Aistra krepšiniui, kurį žaisdavo iki nukritimo, ir buvo tą priežastis, dėl kurios jis įstojo į Kauno kūno kultūros institutą, porą metų po Panevėžio mokytojų seminarijos baigimo pamokytojaves Ramygaloje ir Kėdainiuose. Tačiau Institute suprato, kad neturi krepšiniui duomenų – žemas ūgis, o ir technika ne itin aukšto lygio. Sportiniame ėjime jis atsirado netikėtai sau ir kitiems startavęs Kauno rajono moksleivių spartakiadoje (jau būdamas 27-erių), kurioje pasiekė pirmąjį respublikos rekordą. Nuo šios tėčio pergalės Lietuvoje vienas po kito ėmė gimi nauji tarptautinės klasės sporto meistro lygio respublikos rekordai – lygių jam nebuvo. Jis treniravosi savarankiškai, be trenerio, nes Lietuvoje sportinio ėjimo trenerių ir nebuvo. Natūralu, kad ypač gerus rezultatus pradėjo rodyti, kai pateko į Sovietų Sąjungos profesionalių trenerių rankas. Tai įrodė ir užimta 2 vieta atrankinėse varžybose į olimpinės žaidynės 1956 m. Kijeve. Šis laimėjimas ir nulėmė sporto vadovų sprendimą įtraukti jį į Sovietų Sąjungos komandą dalyvauti 1956 m. Melburno olimpinėse žaidynėse, nors šie ilgai abejojo ir sprendimą priėmė paskutinę akimirką. Jo brolis Albinas kalėjo Vorkutoje už antitarybinę veiklą, todėl Tėtis buvo laikomas „politiškai nepatikimu, galinčiu emigruoti“.

1956 m. Melburno olimpinėse žaidynėse 20 kilometrų sportinio ėjimo rungtyje užėmęs 2 vietą ir laimėjęs sidabro medalį, jis sakė: „Galėjau ir geriau...“ Prisimindavo padaręs taktinių klaidų, dėl kurių jį prieš pat finišą aplenkė Sovietų sąjungos komandos draugas Leonidas Spirinas. Galėjo dėl pergalės atkakliai kovoti iki pat finišo, tačiau tada būtų rizikavęs gauti dar vieną įspėjimą (vieną jau gavo neplanuotai paspartinęs greitį, nes nenorėjo leisti savęs aplenkti L. Spirinui) ir būti pašalintas iš distancijos. Todėl visgi pasirinko eiti lėčiau ir užimti garantuotą antrąją vietą...

Prisimenu, kaip Tėtis rengdavosi savo treniruotėms, ir man namuose reikėdavo daryti pratimus: porinius ar individualius. Taip pat prisimenu, kaip jis su džiaugsmu ruošdavosi eiti iškilmingame Vilniaus parade – turėjo raudoną juostą, ant kurios buvo sukabinti jo sportiniai laimėjimai, ir ja apsijuosęs, dalyvaudavo parade... Prisimenu, koks buvo laimingas, kai Sportininkų namuose buvo suorganizuotas jo 70-mečio iškilmingas paminėjimas...

Prof. Juozo Skernevičiaus atsiminimai

Antanas Mikėnas buvo patikimiausias mano draugas. Jo įtaka gyvenime buvo didžiulė. Po pirmo mano pabandymo varžybose, priėjo A. Mikėnas, truputį paklausinėjo ir pasakė, kad dabar treniruosiesi su manimi.

Mes su juo gyvenime žingsniavome pėda pėdon, gyvenome tais pačiais rūpesčiais ir darbais. Jis mane vedė sportiniu keliu ir kartu suformavo potraukį tyrinėjimams.

Savo gyvenimo brandoje Antanas daug medžiagos surinko bibliotekose, iš kurių jį tvarkytojams, pasibaigus darbui, ne kartą tekdavo išprašyti. Gaila, kad jo asmeninis treniruotėlių aprašymas bei kiti užrašai nepateko pas mane, dėl to nepavyko jų apibendrinti ir publikuoti.